

การดูแลสุขภาพที่บ้าน เป็นบริการสุขภาพที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะในระบบสุขภาพใหม่ ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาค่าใช้จ่ายในการบริการสุขภาพที่บ้าน

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนต่อหน่วย และต้นทุนดำเนินการงานบริการดูแลสุขภาพที่บ้าน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และศึกษาสัดส่วนการใช้ต้นทุนค่าแรง ค่าวัสดุ และค่าลงทุนในการให้บริการดูแลสุขภาพที่บ้าน ในทัศนะของผู้ให้บริการ รวบรวมข้อมูลย้อนหลังเป็นเวลา 4 ปี ระหว่างวันที่ 1 กันยายน 2537 - 30 กันยายน 2541 โดยใช้แบบบันทึกข้อมูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อรวบรวมข้อมูลต้นทุนรวมทางตรง ได้แก่ ต้นทุนค่าแรง ค่าวัสดุ และค่าลงทุน และต้นทุนทางอ้อม คือค่าตอบแทนทีมสุขภาพที่ร่วมออกให้บริการ คำนวณต้นทุนต่อหน่วยของงานบริการดูแลสุขภาพที่บ้าน โดยสรุปต้นทุนรวมทั้งหมดแล้วหารด้วยจำนวนครั้งที่ให้บริการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้รับบริการ 265 ราย ได้รับบริการจำนวน 713 ครั้ง ใช้ต้นทุนทั้งหมดรวมทั้งหมด 464,585.27 บาท เป็นต้นทุนค่าแรง และต้นทุนค่าลงทุนใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 40.23 และร้อยละ 39.87 ตามลำดับ และต้นทุนค่าวัสดุ ร้อยละ 19.90 โดยมีสัดส่วนต้นทุนค่าแรง : ต้นทุนค่าลงทุน : ต้นทุนค่าวัสดุ เท่ากับ 4.02 : 3.99 : 1.99 เมื่อคิดต้นทุนต่อหน่วยของงานบริการดูแลสุขภาพที่บ้าน เท่ากับ 651.59 บาทต่อครั้ง หากคิดเฉพาะต้นทุนดำเนินการ โดยคิดค่าแรงของทีมบริการดูแลสุขภาพที่บ้าน ซึ่งประกอบด้วยแพทย์ พยาบาล เภสัชกร นักกายภาพบำบัด นักจิตวิทยา และค่าวัสดุ พบว่า ต้นทุนดำเนินการเท่ากับ 391.78 บาทต่อครั้ง และถ้าคิดเฉพาะต้นทุนดำเนินการ โดยคิดเฉพาะค่าแรงของพยาบาลดูแลสุขภาพที่บ้าน และค่าวัสดุ พบว่า ต้นทุนดำเนินการ เท่ากับ 338.27 บาทต่อครั้ง

โดยสรุปพบว่า ต้นทุนค่าแรงและต้นทุนค่าลงทุน เป็นองค์ประกอบสำคัญทำให้ต้นทุนต่อหน่วยสูง เนื่องจากรูปแบบที่คณะผู้วิจัยดำเนินการนั้นเป็นรูปแบบที่คาดหวังอยากให้เกิดขึ้นกับผู้รับบริการดูแลสุขภาพที่บ้าน เพราะเป็นรูปแบบที่ผู้ป่วยและญาติมีความพึงพอใจมาก แต่ในสถานะการณ์จริงของประเทศ การที่จะมีทีมดูแลสุขภาพที่บ้านอย่างสมบูรณ์ตามรูปแบบที่ได้ทดลองดำเนินการ คงจะเป็นไปได้ยาก เพราะนอกจากต้นทุนที่สูงแล้ว ยังไม่สามารถหาบุคลากรเป็นทีมได้ ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงได้เสนอรูปแบบการดูแลสุขภาพที่บ้านโดยพยาบาล หากมีปัญหาดังกล่าวทีมสุขภาพที่เกี่ยวข้องใช้วิธีปรึกษาแทนการออกเยี่ยมที่บ้าน โดยคิดเฉพาะต้นทุนดำเนินการ ซึ่งคิดเฉพาะค่าแรงของพยาบาลที่ดูแลสุขภาพที่บ้าน และค่าวัสดุพบว่า ต้นทุนดำเนินการเท่ากับ 338.27 บาทต่อครั้ง

Home care service has become important and needed in the present situation especially in the new health system. Therefore the study of home care cost was initiated.

The objectives of this research were to determine unit cost and operating costs of services provided by home health care units, Faculty of Nursing, Chiang Mai University, and to study the proportion of labor costs, material costs and capital costs in the provider perspective. A retrospective study was done from September 1, 1994 to September 30, 1998. Data were collected from the records of home care services by using data collection forms for labor cost, material cost, capital cost, and indirect cost. Cost analysis was done for the unit cost by using the summation of the total cost divided by the number of visits. The derived data were analyzed by using descriptive statistics.

The results revealed that 265 patients with 713 visits used total expenses of 464,585.27 baht. Labor and capital costs were the largest portion of the total expenses at 40.23%, followed by capital costs and material costs at 39.87% and 15.90%. The total cost proportion of LC : CC : MC was 4.02 : 3.99 : 1.99. The unit cost of home health care services of the Faculty of Nursing was 651.59 baht per visit. For the operating costs which included the labor costs of the home care team and materials was 391.78 baht per visit. If the home care was provided by a professional only nurse the operating cost was 338.27 baht per visit.

It can be concluded that labor costs and capital costs are contributing factors that effect the high unit cost of home care. The tested model of home care by the Faculty of Nursing was an ideal model which satisfied the need of patients and family but with high unit costs. For the present situation this model may not be able to be implemented due to high costs and lack of personnel. Therefore home care provided by professional nurses only may be appropriated which can reduce the operating costs to 338.27 baht per visit.